

Sygn. akt II Ns 76/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny

Przewodniczący: SSO Sylwia Urbańska

Sędziowie: SSO Marcin Polakowski

SSR (del.) Barbara Pyz-Kędzierska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2018 r. w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z protestu wyborczego M. G. przeciwko ważności wyborów na urząd Prezydenta (...) W.

postanawia:

pozostawić protest bez rozpoznania.

SSO Marcin Polakowski SSO Sylwia Urbańska SSR (del.) Barbara Pyz-Kędzierska

UZASADNIENIE

W piśmie wniesionym 8 listopada 2018 r. do Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w W. M. G. zgłosił protest przeciwko ważności wyborów samorządowych na terenie (...) W. w dniu 21 października 2018r. Wniósł o unieważnienie wyborów na urząd Prezydenta (...) W. we wszystkich (...) okręgach wyborczych i ponowne przeprowadzenie wyborów-ze względu na skalę potwierdzonych nieprawidłowości, które mogły mieć istotny wpływ na wynik głosowania.

Skarżący wniósł o :

- zweryfikowanie wyników wyborów we wszystkich obwodowych komisjach wyborczych na terenie (...) W., w których frekwencja wynosiła ponad 65%-poprzez sprawdzenie autentyczności podpisów widniejących w spisie wyborców i potwierdzenie udziału w głosowaniu osób, których podpisy widnieją w tych spisach, potwierdzenie tożsamości osób, których podpisy widnieją w spisach miałyby nastąpić przez personalny kontakt z tymi osobami;

- następnie o ponowne przeliczenie głosów na terenie (...) W..

Skarżący wskazał następujące ogólne zarzuty:

- zawyżona frekwencja wyborcza mogąca być rezultatem matactw wyborczych, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby lokali wyborczych, co wywołało efekt tłumy i kolejek;

- konflikt interesów urzędników obsługujących wybory i podlegających Prezydentowi (...) W. jednoznacznie opowiadającym się po stronie jednego z kandydatów oraz symboliczny udział komisarzy wyborczych;

- bałagan i chaos w wyniku zmniejszenia liczby komisji obwodowych, niewystarczającej informacji dotyczącej zmiany adresu komisji, które od lat miały siedzibę w tym samym miejscu, zbyt mała liczba członków komisji.

Skarżący wskazał zarzuty w odniesieniu do oznaczonych obwodowych komisji wyborczych (dalej: OKW):

- nr (...): bałagan organizacyjny, kolejki;
- nr (...): zasłabnięcie członka komisji, konfliktowa przewodnicząca, kłopoty z systemem IT, brak kontaktu z urzędem;
- nr (...): tłok w komisji i praca częściowo na korytarzu;
- nr (...): nie przeliczono kart do głosowania w niedzielę, nie wiadomo, czy przeliczono w sobotę, część kart do głosowania była opieczętowana w dzień poprzedzający wybory, karty były składowane w dzień wyborów w pomieszczeniu poza lokalem wyborczym i donoszone przez jednego członka komisji, komisja wielokrotnie dopuszczała i nie reagowała na wynoszenie przez głosujących kart poza lokal wyborczy; do komisji wyzwano Policję;
- nr (...): duża rozbieżność między frekwencją zliczaną przez męża zaufania, a podaną przez OKW, niewytłumaczalny przyrost głosujących w ostatnich 4 godzinach trwania wyborów w stosunku do frekwencji zliczonej przez męża zaufania, przewodniczący „diennej” komisji wyniósł poza lokal wyborczy na ok. 10-20 minut spis wyborców tuż po zamknięciu lokalu wyborczego, nie przeliczono kart w dzień wyborów-niedzielę;
- nr (...): w budynku szkoły przy ul. (...) były 3 komisje, co według skarżącego jest bezsensownym podziałem, pierwsza komisja otrzymała 8400 kart do ostemplowania, co jest fizycznie niemożliwe, nie było możliwości kontrolowania tego, co się dzieje na sali, ani kontrolowania, czy wyborcy nie wynoszą kart, brak możliwości dodzwonienia się do odpowiedniego urzędu w związku z bardzo dużą liczbą interwencji dotyczącą spisu wyborców, na budynkach spółdzielni mieszkaniowej dopiero 2 dni przed wyborami powieszono informacje o miejscu głosowania, zmiana miejsca głosowania w stosunku do poprzednich lat, utrudnienia w dochowaniu wymogu ochrony danych osobowych podczas sprawdzania danych ewidencyjnych wyborców;
- nr (...): zarzut, iż lokal nie nadaje się do przeprowadzenia wyborów, brak przeliczenia kart do głosowania w sobotę, oraz przed godz. 7:00 w niedzielę, przenoszenie części kart i pieczęci OKW między lokalem wyborczym i pomieszczeniem przynależnym, rozbieżna frekwencja liczona przez męża zaufania i podana przez OKW na określoną godzinę; zrywanie 23 października 2018r. protokołów wyborczych przez jednego z członków komisji;
- nr (...): bałagan, karty trzymane w miejscu niezabezpieczonym, dostępne dla nieuprawnionych, którzy je stemplowali i wnosili do sali, potwierdzanie tożsamości wyborcy na zasadzie pokazania danych na liście, przeciążenie pracą członka komisji, niezbyt sprawne zliczanie głosów, kart nie liczono komisyjnie, stwierdzono wrzuconych do urny głosów w licznie 1492 +11, przy pakowaniu znaleziono nie wprowadzony do protokołu protest grupy wyborców, nie zezwolono obserwatorowi na wykonanie zdjęć protokołów odręcznych;
- nr (...): w wyborach na prezydenta - z 1410 wydanych kart, znaleziono w urnie- 1350, w wyborach do sejmiku z 1410 wydanych - w urnie -1342, w wyborach do rady dzielnicy z 1410 wydanych, w urnie -1337, w wyborach do rady miasta z 1410 wydanych, w urnie -1340;
- nr (...): w pierwszym etapie liczenia nie ustalono łącznej liczby oddanych głosów ważnych i nieważnych, głosy liczono w podgrupach, część głosów leżała na podłodze, przewodniczący i członkowie trzymając długopisy i jednocześnie liczą głosy, w liczeniu brał udział informatyk.

Sąd zważył, co następuje:

21 października 2018 r. odbyły się wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. 29 października 2018 r. Komisarz Wyborczy w W. (...) podał do publicznej wiadomości wyniki wyborów na urząd Prezydenta (...) W.:

1. wyboru dokonano, ponieważ w wyborach spośród 14 kandydatów, wymaganą liczbę głosów uzyskał T. K., zgłoszony przez KKW (...).
2. liczba osób uprawnionych do głosowania wynosiła (...), w tym (...) obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi.
3. karty do głosowania wydano 899 113 osobom, w tym 450 obywatelom Unii Europejskiej niebędącym obywatelami polskimi.
4. w wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 896 085 wyborców, co stanowi 66,59% uprawnionych do głosowania.
5. wybrany kandydat uzyskał 505 187 głosów ważnych”.

(rozdział 280 obwieszczenia pt. „Wybory prezydenta (...) W.” Komisarza Wyborczego w W.(...) z 24 października 2018 r. o wynikach wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast na obszarze województwa (...) do rad na obszarze województwa (...): Dziennik Urzędowy Województwa (...) z 29 października 2018 r., poz. 10283).

Zgodnie z art. 82 § 1 kodeksu wyborczego przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1. dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
2. naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, iż ze względu na treść uzasadnienia protestu, Sąd potraktował przedmiotowy protest jako protest przeciwko ważności wyborów na urząd Prezydenta (...) W. (przeciwko wyborowi określonej osoby). Nie uszło uwadze Sądu, iż skarżący podniósł również zarzuty dotyczące liczenia głosów w komisjach obwodowych nr (...)w odniesieniu do wszystkich grup wyborów samorządowych, ale domagał się - w razie uwzględnienia protestu – tylko unieważnienia wyborów na urząd Prezydenta (...) W. i ponownego przeprowadzenia wyborów na ten urząd.

Kwestię wyborów wójta, burmistrza lub prezydenta reguluje dział VIII, to jest przepisy art. 470-493 ustawy z 5 stycznia 2011 r. – kodeks wyborczy (Dz. U.

z 2018 r., poz. 754). Zgodnie z art. 470 kodeksu wyborczego, w zakresie nieuregulowanym, stosuje się też odpowiednio przepisy art. 390 § 8 i art. 390a oraz przepisy rozdziałów 6 (ważność wyborów), 7 i 10 działu VII, chyba że przepisy działu VIII stanowią inaczej.

Zgodnie z art. 392 § 1 i 2 kodeksu wyborczego, protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego za pośrednictwem właściwego sądu rejonowego, w terminie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości przez komisarza wyborczego, w trybie określonym w art. 168 § 1 k. wyb. wyników wyborów na obszarze województwa.

Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Na mocy art. 394 § 1 i 2 kodeksu wyborczego, sąd okręgowy rozpoznając protesty wyborcze, rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru radnego, przy czym sąd okręgowy orzeka o nieważności wyborów lub o nieważności wyboru radnego, jeżeli okoliczności stanowiące podstawę protestu miały wpływ na wyniki wyborów.

Z kolei zgodnie z art. 393 § 2 i 3 kodeksu wyborczego sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wyborczy wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 82 § 1 i art. 392 kodeksu wyborczego, a ponadto sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu również protest wyborczy dotyczący sprawy, co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia skargi lub odwołania do sądu lub właściwego organu wyborczego przed dniem głosowania.

29 października 2018r. Komisarz Wyborczy podał do publicznej wiadomości wyniki wyborów na obszarze województwa (...), zatem przedmiotowy protest został złożony w terminie.

Protest podlegał pozostawieniu bez rozpoznania z niżej wskazanych przyczyn.

Skarżący w złożonym piśmie stanowiącym protest w trybie wyborczym wskazywał, że ujęty jest w spisie wyborców w OKW nr (...), jednakże nie wykazał tej okoliczności choćby poprzez przedłożenie zaświadczenia świadczącego o tym, że w dniu wyborów był umieszczony w spisie wyborców w OKW nr (...) i w związku z tym jest osobą uprawnioną do złożenia protestu.

Wnoszący protest powinien — pod rygorem pozostawienia protestu bez dalszego rozpoznania - sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 241 § 3 ustawy kodeks wyborczy).
Zgodnie zaś

z przepisem art. 82 § 1 pkt 1 i 2 kodeksu wyborczego, podstawą protestu wyborczego mogą być jedynie czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania i ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

Zgodnie z przepisem art. 393 § 1 kodeksy wyborczego - sąd okręgowy rozpoznaje protesty wyborcze w postępowaniu nieprocesowym, co oznacza konieczność odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w tym zakresie. Oznacza to, że w sprawach wywołanych protestem wyborczym w pierwszej kolejności uwzględnia się przepisy kodeksu wyborczego, jeżeli zaś ta regulacja nie jest wyczerpująca, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania nieprocesowego, a następnie - gdy również i ta regulacja nie wystarcza - przepisy o procesie (poprzez odesłanie uregulowane w art. 13 § 2 kpc) (por. komentarz do art. 393 Kodeksu wyborczego, Bogusław Dauter, opubl. w LEX, 2014).

Stosownie art. 393 § 2 kodeksu wyborczego w razie wniesienia protestu niespełniającego warunków określonych w powołanym art. 392 § 2, sąd zobligowany jest pozostawić protest bez dalszego biegu. Zgodnie zaś z § 2 art. 392 kodeksu wyborczego wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Zatem, przepis ten nakłada na wnoszącego protest wskazanie zarzutów i dowodów już w proteście, pod rygorem skutku z art. 393 § 2 kodeksu wyborczego tj. pozostawienia protestu bez dalszego biegu. Brak jest podstawy prawnej do wzywania przez sąd skarżącego do uzupełnienia protestu w zakresie zarzutów lub dowodów, a także do poszukiwania dowodów przez sąd z urzędu.

Skarżący nie przedstawił żadnych dowodów na prawdziwość twierdzeń zawartych w proteście, które odnosiłyby się do zarzutów stawianych organowi wyborczemu.

Wniosek skarżący o sprawdzenie autentyczności podpisów w spisach wyborców – nawet jeśli potraktować go jako wniosek dowody – to nie odnosi się on do żadnego z zarzutów stawianych wobec organu wyborczego i jako taki nie spełnia wymogów określonych przepisami prawa (art. 82 i 392 kodeksu wyborczego).

Zarzuty skarżącego dotyczące naruszenia przepisów kodeksu wyborczego i zawyżonej frekwencji stanowią jedynie twierdzenia skarżącego bez wskazania konkretnych zarzutów odnoszących się do konkretnych organów wyborczych.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż skarżący nie przedstawił dowodów na potwierdzenie zarzutów dotyczących nieprawidłowości w poszczególnych obwodowych komisjach wyborczych.

Zważyć trzeba, że nie każde uchybienie przepisom kodeksu wyborczego, nawet takie dotyczące przebiegu głosowania, będzie miało wpływ na ustalenie wyników wyborów. Musi istnieć związek przyczynowo-skutkowy między owym naruszeniem Kodeksu wyborczego a wadliwością procesu głosowania i ustalenia wyników wyborów. Naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego tylko wtedy skutkować będzie nieważnością wyborów, gdy owo naruszenie doprowadziło w efekcie do wadliwego ustalenia wyników wyborów. Innymi słowy, musi istnieć pewność co do tego, że gdyby uchybienia nie nastąpiły, wynik wyborów byłby inny, co stwierdził m.in. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w postanowieniu z dnia 23 listopada 2012 r., I ACz 726/12.

Sąd wziął pod uwagę zarówno brzmienie art. 82 kodeksu wyborczego, jak i utrwaloną linię orzeczniczą. S. określone ramy proceduralne postępowania w sprawie protestów wyborczych jasno formułują przesłanki, które pozwalają na stwierdzenie nieważności wyborów. Brzmienie art. 82 § 1 pkt 2 nie pozostawia Sądowi przestrzeni na interpretację, jednoznacznie wskazując, iż naruszenie, które jest podnoszone w proteście wyborczym musi mieć wpływ na wynik wyborów i odnosić się do czynności organu wyborczego.

Analiza protestu doprowadziła do wniosku, że nie spełnia on warunków określonych w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego - i dlatego stosownie do art. 393 § 2 kodeksu wyborczego protest ten należało pozostawić bez dalszego biegu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSO Marcin Polakowski SSO Sylwia Urbańska SSR (del.) Barbara Pyz-Kędziarska

ZARZĄDZENIE

(...)

SSR (del.) Barbara Pyz-Kędziarska